

Zarządzenie nr 31/14
Głównego Inspektora Pracy
z dnia 17 grudnia 2014 r.
w sprawie ustalenia zasad przeprowadzania kontroli związanych
z realizacją przez organy Państwowej Inspekcji Pracy obowiązków wynikających
z postanowień ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej
oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych

Na podstawie § 2 ust. 2 Statutu Państwowej Inspekcji Pracy, stanowiącego załącznik do zarządzenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 27 sierpnia 2007 r. w sprawie nadania statutu Państwowej Inspekcji Pracy (M. P. Nr 58, poz. 657, z późn. zm.¹) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustala się zasady przeprowadzania kontroli związanych z realizacją przez organy Państwowej Inspekcji Pracy obowiązków wynikających z postanowień ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.²), stanowiące załącznik do zarządzenia.

§ 2. Uchyla się zarządzenie nr 42/09 Głównego Inspektora Pracy z dnia 5 czerwca 2009 r. w sprawie ustalenia zasad przeprowadzania kontroli związanych z realizacją przez organy Państwowej Inspekcji Pracy obowiązków wynikających z postanowień ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz zmiany zarządzenia w sprawie określenia wzorów druków stosowanych w działalności kontrolnej Państwowej Inspekcji Pracy.

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2015 r.

¹ Zmiany wymienionego zarządzenia zostały ogłoszone w M. P. z 2009 r. Nr 8, poz. 76 oraz z 2011 r. Nr 2, poz. 19 i Nr 83, poz. 851.

² Zmiany ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 171, poz. 1016, Nr 209, poz. 1243 i 1244, Nr 291, poz. 1707, z 2012 r. poz. 986 i poz. 1456, z 2013 r. poz. 73, poz. 675, poz. 791, poz. 1446 i poz. 1645 oraz z 2014 r. poz. 598, poz. 877 i 1457.

**Zasady przeprowadzania kontroli związanych z realizacją przez organy
Państwowej Inspekcji Pracy obowiązków wynikających z postanowień
ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu
osób niepełnosprawnych**

**Rozdział 1
Postanowienia ogólne**

§ 1. 1. Zasady mają zastosowanie przy wykonywaniu przez organy Państwowej Inspekcji Pracy czynności kontrolnych, związanych z realizacją obowiązków wynikających z postanowień ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”, oraz przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 17 lipca 2012 r. w sprawie zakładów aktywności zawodowej (Dz. U. z 2012 r. poz. 850) dotyczących zatrudniania osób niepełnosprawnych:

- 1) u pracodawców ubiegających się o nadanie statusu pracodawcy prowadzącego zakład pracy chronionej lub o rozszerzenie tego statusu na inne obiekty lub pomieszczenia użytkowane przez zakład;
- 2) u pracodawców przystosowujących (tworzone lub istniejące) lub wyposażających stanowiska pracy dla potrzeb osób niepełnosprawnych, ubiegających się o zwrot kosztów na podstawie art. 26 ust.6 i art. 26e ust.5 ustawy.
- 3) w jednostkach (wyodrębnionych organizacyjnie i finansowo) ubiegających się o przyznanie statusu zakładu aktywności zawodowej;
- 4) u pracodawców posiadających status pracodawcy prowadzącego zakład pracy chronionej lub status zakładu aktywności zawodowej;
- 5) u pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności na otwartym rynku pracy.

2. Okręgowi inspektorzy pracy wyznaczają do wykonywania czynności określonych w ust. 1 inspektorów pracy o przygotowaniu zawodowym pozwalającym na prawidłową ocenę stosowanych rozwiązań technicznych oraz dokonywanie rozstrzygnięć wynikających z obowiązujących przepisów prawa.

§ 2. 1. Inspektor pracy prowadzący czynności kontrolne związane ze stwierdzeniem okoliczności, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 2 oraz art. 29 ust. 1 pkt 2 ustawy sprawdza, czy obiekt (lub jego część) użytkowany przez pracodawcę w związku z prowadzoną działalnością posiada decyzję w sprawie pozwolenia na użytkowanie oraz czy działalność prowadzona przez pracodawcę/organizatora jest zgodna z pozwoleniem (czy nie nastąpiła zmiana sposobu użytkowania obiektu budowlanego w myśl ustawy prawo budowlane). W szczególności dotyczy to obiektów nowo wybudowanych, rozbudowanych, przebudowanych, modernizowanych lub adaptowanych, dla których wymagane jest pozwolenie na budowę, a następnie pozwolenie na użytkowanie lub brak sprzeciwu organu (w drodze decyzji) w związku ze zgłoszeniem zmiany sposobu użytkowania obiektu budowlanego.

2. W przypadku braku właściwego pozwolenia na użytkowanie lub braku zgłoszenia zmiany sposobu użytkowania obiektu budowlanego, inspektor pracy sporządza protokół i zawiesza postępowanie związane z wydaniem opinii wydając postanowienie w trybie art. 97 § 1 pkt 4 Kodeksu postępowania administracyjnego. Nie ogranicza to możliwości przeprowadzenia kontroli u pracodawcy i wydania środków prawnych. Wzór postanowienia określa odrębne zarządzenie Głównego Inspektora Pracy.

3. W przypadku uzyskania decyzji w sprawie pozwolenia na użytkowanie lub braku sprzeciwu organu (w drodze decyzji) w związku ze zgłoszeniem zmiany sposobu użytkowania obiektu budowlanego, inspektor pracy podejmuje zawieszony postępowanie z urzędu lub na żądanie pracodawcy wydając postanowienie, którego wzór określa odrębne zarządzenie Głównego Inspektora Pracy.

Rozdział 2

Zasady prowadzenia rejestrów

§ 3. 1. Okręgowy inspektor pracy prowadzi odrębne rejestry wnioskodawców (pracodawców, starostów) ubiegających się o:

- 1) stwierdzenie okoliczności określonych w art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy w zakresie zgodności obiektów i pomieszczeń użytkowanych przez zakład pracy z warunkami określonymi w przepisach i zasadach bezpieczeństwa i higieny pracy, przystosowania stanowisk pracy, pomieszczeń higienicznosanitarnych i ciągów komunikacyjnych do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz dostępności do nich;
- 2) uzyskania opinii określonej w art. 26 ust. 6 ustawy odpowiednio w zakresie przystosowania lub spełnienia warunków bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowisku pracy lub pomieszczeniach zakładu pracy (adaptowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych);
- 3) uzyskania opinii określonej w art. 26e ust. 5 ustawy odpowiednio w zakresie przystosowania wyposażanego stanowiska pracy do potrzeb wynikających z niepełnosprawności osoby zatrudnionej na wyposażonym stanowisku pracy lub o spełnieniu warunków bezpieczeństwa i higieny pracy na tym stanowisku;
- 4) stwierdzenia okoliczności określonych w art. 29 ust. 1 pkt 2 ustawy w zakresie zgodności obiektów i pomieszczeń użytkowanych przez zakład pracy z warunkami określonymi w przepisach i zasadach bezpieczeństwa i higieny pracy, przystosowania stanowisk pracy, pomieszczeń higienicznosanitarnych i ciągów komunikacyjnych do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz dostępności do nich.

2. Rejestry, o których mowa w ust. 1, powinny zawierać:

- 1) kolejny numer wniosku;
- 2) informację o przedmiocie wniosku;
- 3) datę wpływu wniosku;
- 4) nazwę i adres wnioskodawcy³;
- 5) nazwę i adres pracodawcy;
- 6) adres jednostki organizacyjnej lub lokalizacji obiektów i pomieszczeń, będących przedmiotem wniosku⁴;
- 7) regon pracodawcy;

³ Dotyczy stanowisk pracy opiniowanych na podstawie art. 26 ust. 6 i art. 26e ust. 5.

⁴ Dotyczy zakładów pracy chronionej lub zakładów aktywności zawodowej.

- 8) informację o prowadzonej podstawowej działalności;
- 9) imię i nazwisko inspektora załatwiającego sprawę;
- 10) numer protokołu kontroli;
- 11) datę załatwienia sprawy;
- 12) informację o sposobie załatwienia sprawy;
- 13) uwagi.

3. Rejestry prowadzi się w formie elektronicznej.

Rozdział 3

Przeprowadzanie kontroli związanych z oceną spełniania przez obiekty i pomieszczenia oraz stanowiska pracy wymogów określonych w art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy (zakłady pracy chronionej)

§ 4. 1. Kontrolę (na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 ustawy) przeprowadza się na wniosek pracodawcy ubiegającego się o uzyskanie statusu pracodawcy prowadzącego zakład pracy chronionej w celu stwierdzenia, że obiekty i pomieszczenia zakładu pracy spełniają wymagania przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz uwzględniają potrzeby osób niepełnosprawnych w zakresie przystosowania stanowisk pracy, pomieszczeń higieniczno-sanitarnych i ciągów komunikacyjnych oraz spełniają wymagania dostępności do nich.

2. Kontrola pracodawcy ubiegającego się o uzyskanie statusu pracodawcy prowadzącego zakład pracy chronionej ogranicza się wyłącznie do obiektów i pomieszczeń użytkowanych przez zakład pracy (pracodawcę) w związku z prowadzoną działalnością. Stosownie do wymogu określonego w art. 28 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 ustawy brak jest podstaw do dokonywania kontroli w obiektach i pomieszczeniach użytkowanych przez innych pracodawców, nawet jeżeli w obiektach i pomieszczeniach tych wykonują pracę pracownicy zakładu ubiegającego się o nadanie statusu zakładu pracy chronionej. Nie podlegają również ocenie obiekty i pomieszczenia będące własnością pracodawcy, ale użytkowane wyłącznie przez inne podmioty.

3. Obiekty i pomieszczenia będące w użytkowaniu zakładu pracy chronionej są to obiekty, które zakład pracy faktycznie wykorzystuje do prowadzenia własnej działalności lub w związku z własną działalnością. W szczególności są to obiekty lub pomieszczenia własne, użytkowane na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użyczenia, lub innego dokumentu potwierdzającego tytuł prawny do obiektu lub pomieszczenia. Mogą być to również obiekty lub pomieszczenia użytkowane (wykorzystywane) bez tytułu prawnego. O użytkowaniu przesądza nie tyle tytuł prawny do pomieszczenia, co faktyczny cel wykorzystania danego pomieszczenia.

4. Jeżeli w użytkowanych przez pracodawcę pomieszczeniach pracę wykonują wyłącznie pracownicy tymczasowi inspektor pracy ocenia jedynie spełnienie warunków, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 2 lit. a.

5. Rozpatrując wniosek pracodawcy ubiegającego się o status pracodawcy prowadzącego zakład pracy chronionej inspektor pracy ocenia spełnienie wymogów określonych w art. 28 ust. 1 pkt 2 lit. a i b biorąc pod uwagę przepisy aktualnie obowiązujące.

6. W przypadku gdy pracodawca posiadający status pracodawcy prowadzącego zakład pracy chronionej prowadzi działalność w obiekcie zabytkowym lub innym, którego

pozwolenie na budowę zostało wydane przed wejściem w życie rozporządzenia z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 75, poz. 690, z późn. zm.)⁵, który nie był przebudowywany, rozbudowywany, adaptowany, itp., jeżeli działalność wykonywana w obiekcie przez pracodawcę jest zgodna z wydanym pozwoleniem na użytkowanie, inspektor pracy ocenia spełnienie wymogów z art. 28 ust. 1 pkt 2 lit. a i b wyłącznie na podstawie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.

7. W przypadku, gdy część obiektu nabytego przez pracodawcę ubiegającego się o uzyskanie statusu pracodawcy prowadzącego zakład pracy chronionej, nie nadaje się do eksploatacji z uwagi na stan techniczny, który nie odpowiada wymogom ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisów techniczno-budowlanych, stwierdzenie okoliczności, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy, ogranicza się wyłącznie do części faktycznie użytkowanej. Inspektor pracy powinien stwierdzić, w jakim zakresie obiekt jest przez pracodawcę użytkowany, tzn. czy części nienadające się do eksploatacji zostały z użytkowania wyłączone i jeżeli nie zostały wyłączone, zająć stanowisko negatywne.

8. Inspektor pracy w trakcie kontroli powinien zażądać od pracodawcy wykazu obiektów i pomieszczeń aktualnie użytkowanych przez pracodawcę. Wykaz powinien być sporządzony w sposób umożliwiający identyfikację użytkowanych obiektów (nazwa, numer), kondygnacji budynku (nazwa, numer), pomieszczeń (nazwa, numer). W przypadku, gdy pomieszczenie nie jest użytkowane wyłącznie przez kontrolowanego pracodawcę, powinien on ponadto określić zajmowaną część pomieszczenia poprzez podanie pola powierzchni.

9. Inspektor pracy dokonuje oceny spełniania warunków określonych w art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy biorąc pod uwagę rodzaj i stopień niepełnosprawności osób faktycznie zatrudnionych w zakładzie ubiegającym się o status zakładu pracy chronionej.

10. Inspektor pracy powinien zażądać od pracodawcy wykazu pracowników niepełnosprawnych zatrudnionych w zakładzie pracy wraz ze stopniem ich niepełnosprawności i symbolem przyczyny niepełnosprawności⁶ oraz datą zatrudnienia i rodzajem stanowisk, na których są zatrudnione.

11. Materiał pomocniczy do kontroli dotyczących przystosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych pomieszczeń użytkowanych przez zakład pracy stanowi załącznik nr 1 do niniejszych zasad. Materiał pomocniczy dotyczący uprawnień osób niepełnosprawnych stanowi załącznik nr 2 do niniejszych zasad.

12. Zajęcie stanowiska stwierdzającego, że zakład spełnia wymagania (lub nie spełnia wymagań) następuje w formie decyzji administracyjnej, której wzór określa odrębne zarządzenie Głównego Inspektora Pracy.

13. Postanowienia ust. 1-12 mają zastosowanie również do kontroli pracodawców posiadających status pracodawcy prowadzącego zakład pracy chronionej, ubiegających się o jego rozszerzenie na inne użytkowane objekty i pomieszczenia.

⁵ Zmiana rozporządzenia została ogłoszona w Dz. U. z 2003 r. Nr 33, poz. 270, Dz. U. z 2004 r. Nr 109, poz. 1156, Dz. U. z 2008 r. Nr 201, poz. 1238, Dz. U. z 2009 r. Nr 56, poz. 461, Dz. U. z 2010 r. Nr 239, poz. 1597, Dz. U. z 2012 r. poz. 1289 oraz Dz. U. z 2013 r. poz. 926.

⁶ Na podstawie rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekanie o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. Nr 139, poz. 1328, z 2009 r. Nr 224, poz. 1803 oraz z 2014 r. poz. 813).

14. Jeżeli pracodawca zamierza rozszerzyć status pracodawcy prowadzącego zakład pracy chronionej na obiekty i pomieszczenia znajdujące się na terenie właściwości innego okręgowego inspektoratu pracy, decyzję wydaje inspektor pracy z okręgowego inspektoratu pracy, na którego terenie znajduje się siedziba pracodawcy. Decyzja dotycząca rozszerzenia statusu zakładu pracy chronionej wydawana jest na podstawie kontroli przeprowadzonej w obiektach i pomieszczeniach zakładu pracy chronionej przez inspektora pracy z okręgowego inspektoratu pracy, na terenie którego znajdują się te obiekty i pomieszczenia oraz przedstawionej przez niego propozycji rozstrzygnięcia sprawy⁷.

15. Jeżeli w wydzielonej jednostce organizacyjnej (oddziale) pracodawcy nie są zatrudniane osoby niepełnosprawne inspektor pracy podczas kontroli ocenia czy obiekty i pomieszczenia użytkowane przez zakład pracy odpowiadają przepisom i zasadom bezpieczeństwa i higieny pracy.

Rozdział 4

Przeprowadzenie kontroli związanych z oceną stanowisk pracy osób niepełnosprawnych na podstawie art. 26 ust. 6 i art. 26e ust. 5 ustawy

§ 5. 1. Kontrolę u pracodawcy przeprowadza się na wniosek starosty w celu wydania opinii:

- 1) na podstawie art. 26 ust. 6 ustawy odpowiednio o przystosowaniu lub o spełnieniu warunków bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowisku pracy lub w pomieszczeniach zakładu pracy adaptowanych do potrzeb osoby niepełnosprawnej;
- 2) na podstawie art. 26e ust. 5 ustawy odpowiednio o przystosowaniu wyposażanego stanowiska pracy do potrzeb wynikających z niepełnosprawności osoby zatrudnionej na wyposażonym stanowisku pracy lub o spełnieniu warunków bezpieczeństwa i higieny pracy na tym stanowisku.

2. Opinie w sprawach określonych w ust. 1 wydaje się w formie postanowień, których wzory określa odrębne zarządzenie Głównego Inspektora Pracy.

3. Opinię, o której mowa w ust. 2, wydaje inspektor pracy przeprowadzający kontrolę, właściwy ze względu na umiejscowienie stanowiska pracy.

4. Inspektor pracy ogranicza ocenę wyłącznie do okoliczności określonych w ust. 1, związanych ze stanowiskiem pracy zorganizowanym dla konkretnej (z imienia i nazwiska) osoby niepełnosprawnej. Nie ogranicza to jednakże możliwości dokonania pełnej kontroli dotyczącej zatrudniania osób niepełnosprawnych i zastosowania odpowiednich środków prawnych.

5. Inspektor pracy, wydając opinię na podstawie art. 26 ust. 6 ustawy, powinien uwzględnić potrzeby osób niepełnosprawnych wynikające z ich niepełnosprawności, rozpoznanie dokonane przez służby medycyny pracy oraz informację dotyczącą kosztów do zwrotu i zestawienie poniesionych kosztów podlegających zwrotowi, zawarte we wniosku, o którym mowa w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 26 ust. 9 ustawy.

6. Inspektor pracy wydając opinię na podstawie art. 26e ust. 5 ustawy, powinien sprawdzić wyposażenie stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej z wyposażeniem

⁷ Inspektor pracy przeprowadzający kontrolę obiektów i pomieszczeń przesyła protokół z kontroli i propozycję decyzji do OIP, na terenie którego znajduje się siedziba pracodawcy.

wykazanym we wniosku, o którym mowa w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 26a ust. 8 ustawy.

7. Opinię wydaną na podstawie art. 26 ust. 6 i art. 26e ust. 5 ustawy inspektor pracy przesyła do starosty, który wystąpił z wnioskiem oraz do pracodawcy ubiegającego się o refundację kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej.

8. W przypadku, gdy inspektor pracy stwierdzi, że pracodawca pomimo deklaracji nie zatrudnił osoby niepełnosprawnej na stanowisku podlegającym refundacji, kieruje do starosty oraz pracodawcy pismo informujące o braku możliwości stwierdzenia przystosowania stanowiska pracy do potrzeb konkretnej osoby niepełnosprawnej.

Rozdział 5

Przeprowadzenie kontroli stanowisk pracy osób niepełnosprawnych na podstawie art. 4 ust. 6 ustawy

§ 6. 1. Kontrolę przeprowadza się u pracodawcy niezapewniającego warunków pracy chronionej w celu stwierdzenia, że stanowisko pracy, na którym jest zatrudniona wskazana osoba niepełnosprawna o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, jest przystosowane do jej potrzeb w rozumieniu art. 2 pkt 8 ustawy.

2. Zakresem kontroli należy objąć:

- 1) przystosowanie stanowiska pracy do potrzeb wynikających z niepełnosprawności osoby zatrudnionej na określonym stanowisku pracy oraz spełnianie warunków bezpieczeństwa i higieny pracy na tym stanowisku;
- 2) zapewnienie dojeżdż do stanowiska pracy odpowiednio do potrzeb i możliwości osoby niepełnosprawnej na nim zatrudnionej;
- 3) dostosowanie urządzeń higienicznosanitarnych oraz dojeżdż do nich – do potrzeb i możliwości zatrudnionych pracowników niepełnosprawnych (wynikających ze zmniejszonej sprawności), zgodnie z przepisami techniczno-budowlanymi.

3. W przypadku stwierdzenia naruszeń w zakresie określonym w ust. 2, w stosunku do osoby niepełnosprawnej, inspektor pracy stosuje środki prawne przewidziane w ustawie o Państwowej Inspekcji Pracy.

4. Jeżeli stwierdzone naruszenia dotyczą stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej, dla którego była wydawana opinia na podstawie art. 26 ust. 6 i art. 26e ust. 5 i nie upłynął jeszcze okres na jaki została zawarta umowa ze starostą, inspektor pracy przesyła do właściwego starosty informację o stwierdzonych nieprawidłowościach.

Rozdział 6

Przeprowadzanie kontroli związanych z oceną spełniania przez obiekty i pomieszczenia oraz stanowiska pracy wymogów na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 ustawy (zakłady aktywności zawodowej)

§ 7. 1. Kontrolę na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 ustawy i § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 17 lipca 2012 r. w sprawie zakładów aktywności zawodowej przeprowadza się na wniosek organizatora zakładu aktywności zawodowej, po utworzeniu zakładu, w celu stwierdzenia, że obiekty i pomieszczenia użytkowane przez zakład spełniają wymagania przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz uwzględniają potrzeby osób niepełnosprawnych w zakresie przystosowania stanowisk pracy,

pomieszczeń higienicznosanitarnych i ciągów komunikacyjnych oraz spełniają wymagania dostępności do nich.

2. Zajęcie stanowiska stwierdzającego, że objekty i pomieszczenia użytkowane przez zakład aktywności zawodowej spełniają wymagania (lub nie spełniają wymagań) określone w ust. 1 następuje w formie decyzji, której wzór określa odrębne zarządzenie Głównego Inspektora Pracy.

3. Przy opiniowaniu jednostek ubiegających się o status zakładu aktywności zawodowej lub posiadających status zakładu aktywności zawodowej, a ubiegających się o jego rozszerzenie na inne użytkowane objekty i pomieszczenia, mają odpowiednio zastosowanie postanowienia § 4 ust. 2-12 oraz ust. 14 i 15.

Rozdział 7

Okresowe kontrole w zakładach pracy chronionej i w zakładach aktywności zawodowej

§ 8. 1. U pracodawców posiadających status pracodawcy prowadzącego zakład pracy chronionej i w zakładach aktywności zawodowej przeprowadza się okresowe kontrole przestrzegania przepisów ustawy, w szczególności spełniania przez objekty i pomieszczenia użytkowane przez zakład pracy:

- 1) wymogów określonych w przepisach i zasadach bezpieczeństwa i higieny pracy oraz
- 2) uwzględniania potrzeb osób niepełnosprawnych w zakresie przystosowania stanowisk pracy, pomieszczeń higienicznosanitarnych i ciągów komunikacyjnych oraz spełnienia wymagań dostępności do nich.

2. Kontrole, o których mowa w ust. 1, przeprowadza się nie rzadziej niż co trzy lata.

3. Okręgowy inspektor pracy przedstawia Głównemu Inspektorowi Pracy informacje o wynikach kontroli, o których mowa w ust. 1, przeprowadzanych w danym roku kalendarzowym, w terminie do 31 stycznia następnego roku.

§ 9. 1. Na podstawie wykazów sporządzanych przez wojewodę okręgowy inspektor pracy prowadzi i na bieżąco aktualizuje:

- 1) wykaz pracodawców posiadających status pracodawcy prowadzącego zakład pracy chronionej;
- 2) wykaz zakładów aktywności zawodowej prowadzących działalność (ze względu na siedzibę pracodawcy) na terenie objętym właściwością terytorialną okręgowego inspektoratu pracy;
- 3) wraz z pełnym wykazem jednostek organizacyjnych (w tym znajdujących się na terenie innego okręgowego inspektoratu pracy).

2. Wykazy prowadzi się w formie elektronicznej.

3. Wykazy, o których mowa w ust. 1, powinny w szczególności zawierać:

- 1) nazwę pracodawcy;
- 2) adres pracodawcy;
- 3) adresy wszystkich jednostek organizacyjnych pracodawcy;
- 4) daty kontroli w zakresie przestrzegania przepisów ustawy wraz z numerami kontroli;
- 5) informację o działalności prowadzonej przez zakład.

§ 10. 1. Kontrole przestrzegania przepisów ustawy u pracodawców posiadających status pracodawcy prowadzącego zakład pracy chronionej i w zakładach aktywności zawodowej należy przeprowadzać zgodnie z harmonogramem kontroli zatwierdzonym przez okręgowego inspektora pracy, w porozumieniu z okręgowymi inspektorami pracy, na których terenie znajdują się jednostki organizacyjne pracodawcy.

2. W przypadku, gdy jednostki organizacyjne pracodawcy znajdują się na terenie właściwości terytorialnej innego okręgowego inspektoratu pracy, okręgowy inspektor pracy właściwy ze względu na siedzibę pracodawcy występuje z wnioskiem do okręgowego inspektora pracy, właściwego ze względu na siedzibę jednostki organizacyjnej, o przeprowadzenie kontroli w tych jednostkach. Inspektor pracy przeprowadzający kontrolę w jednostce organizacyjnej pracodawcy przesyła protokół kontroli i opinię w sprawie spełniania okoliczności o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy, do okręgowego inspektoratu pracy, na terenie którego znajduje się siedziba pracodawcy.

3. Do przeprowadzenia okresowych kontroli u pracodawcy posiadającego status pracodawcy prowadzącego zakład pracy chronionej lub w zakładzie aktywności zawodowej, o których mowa w § 8 ust. 1, mają odpowiednie zastosowanie postanowienia § 4 ust. 2-12 oraz ust. 14 i 15.

4. Kontrole, o których mowa w § 8 ust. 1, przeprowadza się z wykorzystaniem materiałów pomocniczych określonych w załącznikach nr 1 i 2 do niniejszych zasad.

§ 11. 1. W przypadku, gdy w wyniku kontroli prowadzonej przez inspektora pracy u pracodawcy posiadającego status pracodawcy prowadzącego zakład pracy chronionej lub w zakładzie aktywności zawodowej stwierdzone zostanie, że pracodawca ten nie spełnia warunków lub obowiązków, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy, inspektor pracy powinien uchylić lub zmienić uprzednio wydaną decyzję stwierdzającą spełnianie warunków, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy.

2. Decyzję wydaną w przepisach określonych w ust. 1 inspektor pracy przesyła wojewodzie, który wydał decyzję w sprawie przyznania statusu zakładu pracy chronionej.

3. Jeżeli stwierdzenie okoliczności, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy nastąpiło w formie postanowienia, należy skierować do Wojewody pismo informujące o stwierdzonych w czasie kontroli nieprawidłowościach, w zakresie określonym w art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy.

4. Uchylenie lub zmiana decyzji, o której mowa w ust. 1 lub skierowanie pisma, o którym mowa w ust. 3, nie wyłącza zastosowania środków prawnych przewidzianych w ustawie o Państwowej Inspekcji Pracy.

MATERIAŁ POMOCNICZY
Zestawienie problemów do kontroli
dotyczących stwierdzenia czy spełnione są wymagania odnoszące się do
pomieszczeń w zakładach pracy zatrudniających osoby niepełnosprawne.

Zestawienie dotyczy wymagań określonych przepisami rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 75, poz. 690, z późn. zm.⁸), zwanego dalej rozporządzeniem, i nie obejmuje ogólnych wymogów dotyczących obiektów i pomieszczeń wszystkich zakładów pracy, tj. wymagań konstrukcyjnych, kubaturowo-przestrzennych, instalacji sanitarnych, gazowych i energetycznych, oświetlenia, ogrzewania, wentylacji, itp.

Uwaga:

Przepisy odnoszące się do budynku o określonym przeznaczeniu stosuje się do każdej części budynku o tym przeznaczeniu.

Stosując przepisy rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie należy brać pod uwagę datę złożenia wniosku o pozwolenie na budowę lub zgłoszenie budowy lub wykonania robót budowlanych w przypadku, gdy nie jest wymagane uzyskanie decyzji o pozwoleniu na budowę.

Problemy do kontroli

1. Wejścia do budynku

1.1. Czy do wejścia do budynku, lub do części budynku, z których mogą korzystać osoby niepełnosprawne doprowadzono utwardzone dojście o szerokości min. 1,5 m (§ 16 rozporządzenia)?

1.2. Czy ww. dojście (co najmniej jedno) zapewnia osobom niepełnosprawnym dostęp do całego budynku lub do tych części budynku, z których mogą one korzystać (§ 16 rozporządzenia)? – dotyczy zakładów pracy chronionej i budynków użyteczności publicznej (w tym socjalnych i biurowych)

1.3. Czy nawierzchnie dojsć do budynków wykonano z materiałów nie powodujących niebezpieczeństwa poślizgu (§ 305 ust. 1 rozporządzenia)?

1.4. Czy położenie drzwi wejściowych do budynku oraz kształt i wymiary powierzchni wejściowych umożliwiają dogodne warunki ruchu, w tym również osobom niepełnosprawnym (§ 61 ust. 1 rozporządzenia)?

1.5. Czy w szerokości drzwi wejściowych do budynku nie zostały umieszczone odboje, skrobaczki, wycieraczki do obuwia lub podobne urządzenia wystające ponad poziom płaszczyzny dojścia (§ 294 ust. 3 rozporządzenia)?

⁸ Zmiana rozporządzenia została ogłoszona w Dz. U. z 2003 r. Nr 33, poz. 270, Dz. U. z 2004 r. Nr 109, poz. 1156, Dz. U. z 2008 r. Nr 201, poz. 1238, Dz. U. z 2009 r. Nr 56, poz. 461, Dz. U. z 2010 r. Nr 239, poz. 1597, Dz. U. z 2012 r. poz. 1289 oraz Dz. U. z 2013 r. poz. 926.

2. Drzwi

2.1. Czy drzwi wejściowe do budynku i ogólnodostępnych pomieszczeń użytkowych mają szerokość w świetle co najmniej 0,9 m, a w przypadku zastosowania drzwi zewnętrznych dwuskrzydłowych czy szerokość skrzydła zasadniczego nie jest mniejsza niż 0,9 m (§ 62 ust. 1 rozporządzenia)?

2.2. Czy w wejściach do budynków i ogólnodostępnych pomieszczeń użytkowych przy zastosowaniu drzwi obrotowych lub wahadłowych są dodatkowo zamontowane drzwi rozwierane lub rozsuwane, przystosowane do ruchu osób niepełnosprawnych (§ 62 ust. 2 rozporządzenia)?

2.3. Czy w wejściach do budynków i ogólnodostępnych pomieszczeń użytkowych wysokość progu nie przekracza 20 mm (§ 62 ust. 3 rozporządzenia)?

2.4. Czy skrzydła drzwiowe, wykonane z przezroczystych tafli są wykonane z materiału zapewniającego bezpieczeństwo użytkowników w przypadku stłuczenia oraz czy są oznakowane w sposób widoczny (§ 295 rozporządzenia)?

3. Urządzenia dźwigowe

3.1. Czy budynek użyteczności publicznej oraz każdy inny budynek mający najwyższą kondygnację z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt więcej niż 50 osób, w których różnica poziomów posadzek pomiędzy pierwszą i najwyższą kondygnacją nadziemną przekracza 9,5 m, a także mający dwie lub więcej kondygnacji nadziemnych budynek opieki zdrowotnej i budynek opieki społecznej został wyposażony w dźwig osobowy (§ 54 ust. 1 rozporządzenia)?

3.2. Czy w budynku użyteczności publicznej wyposażonym w dźwigi zapewniony jest osobom niepełnosprawnym dojazd z poziomu terenu i dostęp na wszystkie kondygnacje użytkowe (§ 54 ust. 2 rozporządzenia)?

3.3. Czy w niskim budynku użyteczności publicznej, niewymagającym wyposażenia w dźwigi, zainstalowano urządzenia techniczne zapewniające osobom niepełnosprawnym dostęp na kondygnacje z pomieszczeniami użytkowymi, z których mogą korzystać (§ 55 ust. 2 rozporządzenia)?

3.4. Czy w budynku z pomieszczeniami na pobyt ludzi lub każdej jego wydzielonej w pionie, odrębnej części, co najmniej jeden z dźwigów służących komunikacji ogólnej jest przystosowany do przewozu osób niepełnosprawnych i chorych na noszach (§ 193 ust. 2 rozporządzenia)?

3.5. Czy kabina dźwigu osobowego dostępna dla osób niepełnosprawnych posiada szerokość co najmniej 1,1 m i długość 1,4 m, poręcze na wysokości 0,9 m oraz tablicę przyzywową na wysokości od 0,8 m do 1,2 m w odległości nie mniejszej niż 0,5 m od naroża kabiny z dodatkowym oznakowaniem dla osób niewidomych i informacją głosową (§ 193 ust. 2a rozporządzenia)?

3.6. Czy różnica poziomów podłogi kabiny dźwigu, zatrzymującego się na kondygnacji użytkowej, i posadzki tej kondygnacji przy wyjściu z dźwigu nie jest większa niż 0,02 m (§ 194 ust. 2 rozporządzenia)?

3.7. Czy odległość pomiędzy zamkniętymi drzwiami przystankowymi dźwigu a przeciwległą ścianą wynosi co najmniej:

dla dźwigów osobowych	-	1,6 m,
dla dźwigów towarowych małych	-	1,8 m,
dla dźwigów towarowych dużych	-	3 m (§ 195 rozporządzenia)?

4. Schody zewnętrzne i wewnętrzne

4.1. Czy szerokość użytkowa schodów zewnętrznych wynosi min. 1,2 m (§ 68 ust. 3 rozporządzenia), z zastrzeżeniem wymagań obowiązujących dla schodów stanowiących drogę ewakuacyjną (0,6 m/ 100 osób, nie mniej niż 1,2 m)?

4.2. Czy liczba stopni w jednym biegu schodów zewnętrznych wynosi nie więcej niż 10 stopni (§ 69 ust. 3 rozporządzenia)?

4.3. Czy szerokość użytkowa schodów stałych w budynkach jest prawidłowa (§ 68 ust. 1 i 2 rozporządzenia)?

– *min. 0,9 m biegu i min. 0,9 m spocznika w budynkach usługowych, w których zatrudnia się do 10 osób,*

– *min. 1,2 m biegu i min. 1,5 m spocznika w budynkach użyteczności publicznej, produkcyjnych, magazynowo składowych oraz usługowych, w których zatrudnia się ponad 10 osób,*

odpowiednio z zastrzeżeniem wymagań obowiązujących dla schodów stanowiących drogę ewakuacyjną przyjmując 0,6 m/ 100 osób

4.4. Czy liczba schodów w jednym biegu schodów stałych, łączących kondygnacje wynosi nie mniej niż 3 stopnie (zasada ergonomii) i nie więcej niż 17 stopni (w budynku opieki zdrowotnej 14 stopni) (§ 69 ust. 1 rozporządzenia)?

4.5. Czy krawędzie stopni schodów w budynkach użyteczności publicznej wyróżniają się kolorem kontrastującym z kolorem posadzki (§ 71 ust. 4 rozporządzenia)?

4.6. Czy powierzchnie spoczników schodów w budynku użyteczności publicznej, produkcyjnym i magazynowym mają wykończenie wyróżniające je odcieniem, barwą bądź fakturą, co najmniej w pasie 30 cm od krawędzi rozpoczynającej i kończącej bieg schodów lub pochylni (§ 306 ust. 2 rozporządzenia)?

4.7. Czy schody zewnętrzne i wewnętrzne o wysokości przekraczającej 0,5 m są zaopatrzone w balustrady lub inne zabezpieczenia od strony przestrzeni otwartej (§ 296 ust. 1 rozporządzenia)?

4.8. Czy schody zewnętrzne i wewnętrzne mają balustrady lub poręcze przyscienne, umożliwiające lewo i prawostronne ich użytkowanie, a przy biegu schodów o szerokości większej niż 4 m zastosowano dodatkową balustradę (§ 296 ust. 3 rozporządzenia)?

4.9. Czy poręcze przy schodach zewnętrznych są przedłużone o 0,3 m przed początkiem i końcem biegu oraz czy są zakończone w sposób zapewniający ich bezpieczne użytkowanie (§ 298 ust. 5 rozporządzenia)?

4.10. Czy nawierzchnie schodów zewnętrznych i wewnętrznych, ciągów komunikacyjnych oraz podłóg w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi wykonano z materiałów nie powodujących niebezpieczeństwa poślizgu (§ 305 ust. 1 rozporządzenia)?

4.11. Czy w budynku użyteczności publicznej, produkcyjnym i magazynowym w miejscach, w których następuje zmiana poziomu podłogi, zastosowano rozwiązania techniczne, plastyczne lub inne sygnalizujące tę różnicę (§ 306 ust. 1 rozporządzenia)?

5. Pochylnie

5.1. Czy w budynku użyteczności publicznej pomieszczenia ogólnodostępne ze zróżnicowanym poziomem podłóg są przystosowane do ruchu osób niepełnosprawnych (§ 74 rozporządzenia)?

5.2. Czy pochylnie przeznaczone dla osób niepełnosprawnych mają szerokość co najmniej 1,2 m, krawężniki o wysokości co najmniej 0,07 m i obustronne poręcze umieszczone na wysokościach 0,75 i 0,9 m od płaszczyzny ruchu, przy czym odstęp między nimi mieści się w granicach 1 m do 1,1 m (§ 71 ust. 1 rozporządzenia)?

5.3. Czy długość poziomej płaszczyzny ruchu na początku i końcu pochylni wynosi co najmniej 1,5 m (§ 77 ust. 2 rozporządzenia)?

5.4. Czy powierzchnia spocznika przy pochylni dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich ma wymiary co najmniej 1,5 x 1,5 m poza polem otwierania skrzydła drzwi wejściowych do budynku (co umożliwia manewrowanie wózkiem inwalidzkim i otwieranie drzwi) (§ 71 ust. 3 rozporządzenia)?

5.5. Czy maksymalne nachylenie pochylni związanych z budynkiem do ruchu pieszego i dla osób niepełnosprawnych poruszających się przy użyciu wózka inwalidzkiego nie przekracza wartości:

Wysokość pochylni	Pochylnia na zewnątrz bez przykrycia %	Pochylnia wewnętrzna budynku lub pod dachem %
do 0,15 m	15	15
do 0,5 m	8	10
ponad 0,5	6	8

Uwaga: Pochylnie o długości ponad 9 metrów powinny być podzielone na krótkie odcinki, przy zastosowaniu spoczników poziomych o długości co najmniej 1,4 m. (§ 70 rozporządzenia)

5.6. Czy powierzchnie pochylni w budynku użyteczności publicznej, produkcyjnym i magazynowym mają wykończenie wyróżniające je odcieniem, barwą bądź fakturą, co najmniej w pasie 30 cm od krawędzi rozpoczynającej i kończącej bieg schodów lub pochylni (§ 306 ust. 2 rozporządzenia)?

5.7. Czy nawierzchnie pochylni zewnętrznych i wewnętrznych, ciągów komunikacyjnych oraz podłóg w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi wykonano z materiałów nie powodujących niebezpieczeństwa poślizgu (§ 305 ust. 1 rozporządzenia)?

5.8. Czy przy balustradach lub ścianach przyległych do pochylni przeznaczonych dla ruchu osób niepełnosprawnych zastosowano obustronne poręcze, umieszczone na wysokości 0,75 i 0,9 m od płaszczyzny ruchu (§ 298 ust. 4 rozporządzenia)?

5.9. Czy poręcze przy pochylniach są przedłużone o 0,3 m przed początkiem i końcem biegu oraz czy są zakończone w sposób zapewniający ich bezpieczne użytkowanie (§ 298 ust. 5 rozporządzenia)?

6. Wymagania dotyczące pomieszczeń higienicznosanitarnych.

6.1. Czy na kondygnacjach dostępnych dla osób niepełnosprawnych co najmniej jedno z ogólnodostępnych pomieszczeń higieniczno-sanitarnych jest dostępne dla tych osób przez:

- zapewnienie przestrzeni manewrowej o wymiarach 1,5 x 1,5 m,
- stosowanie w tych pomieszczeniach i na trasie dojazdu do nich drzwi bez progów,

- zainstalowanie odpowiednio przystosowanej, co najmniej jednej miski ustępowej i umywalki, a także jednego natrysku, jeżeli ze względu na przeznaczenie przewiduje się w budynku takie urządzenia,

- zainstalowanie uchwytów ułatwiających korzystanie z urządzeń higieniczno-sanitarnych?

Dopuszcza się stosowanie pojedynczego ustępu dla osób niepełnosprawnych bez przedziałka oddzielającego od komunikacji ogólnej (§ 86 ust. 1 i 2 rozporządzenia).

6.2 Czy zamknięta kabina natryskowa, z urządzeniami przystosowanymi do korzystania przez osoby niepełnosprawne poruszające się na wózkach inwalidzkich, ma powierzchnię nie mniejszą niż 2,5 m² i szerokość co najmniej 1,5 m oraz jest wyposażona w urządzenia wspomagające, umożliwiające korzystanie z kabiny zgodnie z przeznaczeniem a także czy jest ona wyposażona w wentylację mechaniczną (§ 81 ust. 3 oraz ust. 2 rozporządzenia)?

6.3 Czy (w budynku użyteczności publicznej i zakładu pracy) odległość stanowiska pracy chronionej do najbliższego ustępu jest nie większa niż 50 m (§ 84 ust. 3 rozporządzenia)?

7. Okna i wentylatory

7.1 Czy skrzydła okien, świetliki oraz wentylatory okienne, wykorzystywane do wentylacji pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi są wyposażone w urządzenia pozwalające na łatwe ich otwieranie, regulowanie wielkości otwarcia z poziomu podłogi lub pomostu, także przez osoby niepełnosprawne, jeżeli nie przewiduje się korzystania z pomocy innych użytkowników (§ 155 ust. 2 rozporządzenia)?

MATERIAŁ POMOCNICZY

Zestawienie problemów do kontroli dotyczących uprawnień osób niepełnosprawnych określonych przepisami rozdziału 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 Nr 127, poz. 721, ze zm.), zwanej dalej ustawą.

1. Czas pracy

Uprawnienia osób niepełnosprawnych w zakresie czasu pracy określa art. 15 i 17 ustawy.

Zgodnie z art. 16 ust. 1 ustawy art. 15 ustawy, ustalający normy czasu pracy osób niepełnosprawnych, nie ma zastosowania do:

- a/ osób zatrudnionych przy pilnowaniu,
- b/ osoby, gdy - na jej wniosek - lekarz przeprowadzający badania profilaktyczne pracowników lub w razie jego braku lekarz sprawujący opiekę nad tą osobą wyrazi na to zgodę.

Oceniając prawidłowość zatrudnienia osoby niepełnosprawnej w charakterze pracownika zatrudnionego przy pilnowaniu, a więc do której nie ma zastosowania wymiar czasu pracy określony w art. 15 ustawy o rehabilitacji ..., należy brać pod uwagę

- rodzaj pracy określony w umowie o pracę,
- informacje skierowane do pracownika w trybie art. 29 par. 3 Kodeksu pracy
- zakres czynności /obowiązków/ pracownika,
- ustalenia faktyczne dokonane podczas czynności kontrolnych.

Czas pracy zatrudnionych w zakładzie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności wynoszący co najmniej 0,55 do 0,8 czasu pracy określonego w art. 15 ustawy o rehabilitacji ... należy traktować jako pracę w niepełnym wymiarze czasu pracy.

Problemy do kontroli:

1.1. Czy wymiar czasu pracy osoby niepełnosprawnej nie przekracza 8 godzin na dobę i 40 godzin tygodniowo (art. 15 ust. 1 ustawy)?

1.2. Czy wymiar czasu pracy osoby niepełnosprawnej zaliczonej do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności nie przekracza 7 godzin na dobę i 35 godzin tygodniowo (art. 15 ust. 2 ustawy)?

1.2.a. Czy skrócona norma czasu pracy jest stosowana od dnia przedstawienia pracodawcy orzeczenia potwierdzającego niepełnosprawność?

1.3. Czy przestrzegany jest zakaz zatrudniania osób niepełnosprawnych w porze nocnej (art. 15 ust. 3 ustawy)?

1.4. Czy przestrzegany jest zakaz zatrudniania osób niepełnosprawnych w godzinach nadliczbowych (art. 15 ust. 3 ustawy)?

1.5. Czy osobie niepełnosprawnej udzielono piętnastominutowej, dodatkowej, wliczanej do czasu pracy przerwy w pracy na gimnastykę usprawniającą lub wypoczynek (art. 17 ustawy)?

2. Wynagrodzenie

Uprawnienia osób niepełnosprawnych w zakresie wynagrodzenia za pracę określa art. 18 i 20 ustawy.

Problemy do kontroli:

2.1. Czy stosowanie norm czasu pracy określonych w art. 15 ustawy nie spowodowało obniżenia wysokości wynagrodzenia wypłacanego w stałej miesięcznej wysokości (art. 18 ust. 1 ustawy)?

2.2. Czy przy przejściu na normy czasu pracy, o których mowa w art. 15 ustawy godzinowe stawki wynagrodzenia zasadniczego, odpowiadające osobistemu zaszeregowaniu lub zaszeregowaniu wykonywanej pracy, uległy podwyższeniu w stosunku, w jakim pozostawał dotychczasowy wymiar czasu pracy do tych norm (art. 18 ust. 2 ustawy)?

2.3. Czy prawidłowo ustalono wysokość wynagrodzenia za czas zwolnień, o których mowa w art. 20 ust. 1 pkt 1 i 2 (art. 20 ust. 2 ustawy)?

3. Urlop wypoczynkowy i zwolnienia od pracy

Uprawnienia osób niepełnosprawnych w zakresie urlopu wypoczynkowego i zwolnień od pracy określa art. 19 i 20 ustawy.

Osobie zaliczonej do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności przysługuje dodatkowy urlop wypoczynkowy w wymiarze 10 dni roboczych w roku kalendarzowym.

Prawo do pierwszego dodatkowego urlopu wypoczynkowego osoba niepełnosprawna w stopniu znacznym lub umiarkowanym nabywa po przepracowaniu roku po dniu zaliczenia jej do jednego z tych stopni niepełnosprawności.

Prawo do kolejnego urlopu dodatkowego osoba niepełnosprawna nabywa z dniem 1 stycznia każdego roku kalendarzowego.

Zgodnie z art. 154² § 1 kodeksu pracy - jeden dzień urlopu wypoczynkowego oraz dodatkowego osoby niepełnosprawnej zaliczonej do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, odpowiada siedmiu lub ośmiu godzinom pracy, w zależności od normy czasu pracy określonej na podstawie art. 15.

Osoba niepełnosprawna w stopniu znacznym lub umiarkowanym nabywa jednorazowo dodatkowy urlop wypoczynkowy. Oznacza to, że jeżeli osoba niepełnosprawna nabyła prawo do tego urlopu w przeszłości, to po zmianie stopnia niepełnosprawności na lekki i powrocie na umiarkowany nie ma obowiązku ponownego przepracowania roku (o którym stanowi art. 19 ust. 1 ustawy).

W przypadku upływu terminu orzeczenia o niepełnosprawności w stopniu znacznym lub umiarkowanym i wydaniu orzeczenia w stopniu lekkim, bądź braku wydania orzeczenia, osoba niepełnosprawna, która nabyła prawo do urlopu dodatkowego z dniem 1 stycznia danego roku kalendarzowego, zachowuje prawo do tego urlopu (w wymiarze dziesięciu dni). Zaliczenie osoby niepełnosprawnej do lekkiego stopnia niepełnosprawności lub brak wydania orzeczenia spowoduje, że ta osoba z dniem 1 stycznia następnego roku kalendarzowego nie nabędzie prawa do urlopu dodatkowego.

Zgodnie z art. 20 ust. 1 pkt 1 ustawy osoba niepełnosprawna w stopniu znacznym lub umiarkowanym ma prawo do zwolnienia z pracy na udział w turnusie rehabilitacyjnym, w wymiarze 21 dni roboczych, nie częściej niż raz w roku, z zachowaniem prawa do wynagrodzenia.

Osoba niepełnosprawna sama decyduje czy korzysta tylko z dodatkowego urlopu, czy tylko ze zwolnienia od pracy w celu uczestniczenia w turnusie rehabilitacyjnym, czy też z obu tych uprawnień. Łączny wymiar urlopu dodatkowego (art. 19 ust. 1 ustawy) i zwolnienia od pracy w celu uczestniczenia w turnusie rehabilitacyjnym (art. 20 ust. 1 pkt 1) nie może przekroczyć 21 dni roboczych w roku kalendarzowym.

W przypadku wykorzystania przez osobę niepełnosprawną 21 dni zwolnienia na turnus rehabilitacyjny, nie przysługuje jej już w tym roku urlop dodatkowy. Jeżeli skorzysta np. z 14 dni zwolnienia na turnus, to pozostanie jej 7 dni dodatkowego urlopu wypoczynkowego. Natomiast gdy w danym roku nie skorzysta ze zwolnienia na turnus ma prawo do 10 dni urlopu dodatkowego.

W przypadku zmiany pracodawcy w ciągu roku kalendarzowego, osoba niepełnosprawna w stopniu znacznym i umiarkowanym, ma u drugiego pracodawcy prawo do urlopu proporcjonalnego na zasadach kodeksu pracy (art. 66 ustawy).

W sytuacji gdy osoba niepełnosprawna w stopniu znacznym lub umiarkowanym nabywa prawo do dodatkowego urlopu wypoczynkowego w okresie wypowiedzenia i nie wykorzysta go w naturze do dnia ustania stosunku pracy, osoba ta zachowuje prawo do ekwiwalentu za urlop wypoczynkowy w części proporcjonalnej do długości zatrudnienia w zakładzie pracy w danym roku, po zsumowaniu z urlopem wypoczynkowym (art. 66 ustawy).

Problemy do kontroli:

3.1. Czy osobie zaliczonej do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności udzielono dodatkowego urlopu wypoczynkowego w wymiarze 10 dni roboczych w roku kalendarzowym (art. 19 ust. 1 - 3 ustawy)?

3.2. Czy osobie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności udzielono zwolnienia w wymiarze do 21 dni roboczych w celu uczestniczenia w turnusie rehabilitacyjnym, z zachowaniem prawa do wynagrodzenia (art. 20 ust. 1 pkt 1 ustawy)?

3.3. Czy osobie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności udzielono zwolnienia od pracy, z zachowaniem prawa do wynagrodzenia, w celu wykonania badań specjalistycznych, zabiegów leczniczych lub usprawniających, a także w celu uzyskania zaopatrzenia ortopedycznego lub jego naprawy, jeżeli czynności te nie mogły być wykonane poza godzinami pracy (art. 20 ust. 1 pkt 2 ustawy)?